

**МІНІСТЕРСТВО
ВНУТРІШНІХ
СПРАВ
УКРАЇНИ**

**ЛЬВІВСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ПРАВОВИХ НАУК
УКРАЇНИ**

**КОНСУЛЬТАТИВНА
МІСІЯ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СОЮЗУ**

ВІЙНА В УКРАЇНІ: ЗРОБЛЕНІ ВИСНОВКИ ТА НЕЗАСВОЄНІ УРОКИ

**Збірник тез
Міжнародної науково-практичної конференції**

21 лютого 2025 року

Київ – Львів – Харків

Рекомендовано до друку та розміщення в електронних сервісах ЛьвДУВС
Вченою радою Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол від 26 лютого 2025 року № 13)

Упорядник:
У. О. Цмоць

Війна в Україні: зроблені висновки та незасвоєні уроки : збірник тез
В42 Міжнародної науково-практичної конференції (21 лютого 2025 року) /
упоряд. У. О. Цмоць. Львів : Львівський державний університет внутрішніх
справ, 2025. 586 с.

Уміщено тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції
«Війна в Україні: зроблені висновки та незасвоєні уроки», яка відбулася 21 лютого
2025 року у Львівському державному університеті внутрішніх справ.

*Опубліковано в авторській редакції. Відповідальність за достовірність фактів,
статистичних даних, точність викладеного матеріалу покладається на авторів.*

The collection contains the participants' reports of the International Scientific and
Practical Conference «The War in Ukraine: Conclusions Drawn and Lessons Not Learnt»,
which was held on February 21, 2025, at Lviv State University of Internal Affairs.

*The reports are published in the author's edition. The authors are responsible for the
reliability of the facts, statistical data, and the accuracy of the material presented.*

УДК 355.01(477-651.2:470-651.1)

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2025

Остролуцька Л. С. НОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ ПСИХОЛОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	372
Осьодло В. І., Тютюнник Л. Л. ВПЛИВ БОЙОВОГО СТРЕСУ НА КОГНІТИВНІ ЗДІБНОСТІ ВІЙСЬКОВИКІВ	374
Охріменко І. М. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ УЧАСНИКАМ БОЙОВИХ ДІЙ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ВІЙНИ.....	376
Павко Я. А. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА –ВАЖЛИВА СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РФ	378
Пампура І. І. ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА В СИСТЕМІ ЗАХОДІВ ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ ВІЙНИ	380
Панов В. В. ВОЄННА АГРЕСІЯ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЧИННИК ДЕАКТУАЛІЗАЦІЇ ВІДНОШЕННЯ ДО ПРИВАТНОЇ ВЛАСНОСТІ	382
Парамонова Д. Р., Депутатов В. О. ВПЛИВ ВІЙНИ НА РОЗПОДІЛ БАТЬКІВСЬКИХ ОБОВ'ЯЗКІВ У СІМ'ЯХ.....	383
Пасічник С. В. ПСИХОКОРЕКЦІЙНА РОБОТА ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ЯКІ МАЮТЬ ПОРУШЕННЯ АДАПТАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	385
Пасько Д. С., Веденяпіна М. М. ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ І ВИКЛИКИ.....	387
Пацула О. І. ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	389
Пашковський М. І. ВІД ЕПІЗОДІВ ДО СИСТЕМИ: ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ДОКАЗОВОЇ БАЗИ ЗЛОЧИНУ ГЕНОЦИДУ ЧЕРЕЗ РОЗСЛІДУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ	391
Перемибіда І. В., Перемибіда Д. О. ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ПОКАЗНИК ЗГУРТОВАНOSTІ СУСПІЛЬСТВА ПІД ЧАС ВІЙНИ: ДО ПРОБЛЕМИ ПОЯСНЕННЯ ФЕНОМЕНУ ДОБРОВОЛЬЧOSTІ.....	394
Петрушин О. В., Синиціна Ю. П. ОГЛЯД МЕТОДІВ ПРОВЕДЕННЯ ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ МОДЕЛЕЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	396
Пилипенко Л. В. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ПРОФЕСІЙНО-ЕКСТРЕМАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ВІЙНИ	399
Письменський Є. О. ПІДПАЛ АВТОМОБІЛЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ ЗА ВІЙСЬКОВИМ ПРИЗНАЧЕННЯМ: ПІДХОДИ ДО КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОЦІНКИ	401
Підшибякін С. В. ЕТИЧНІ ВИКЛИКИ РОБОТИ ПСИХОЛОГІВ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	404
Платонов В. М. ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ РЯТУВАЛЬНИКАМ ДСНС УКРАЇНИ: НОВІ ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ	405
Плахтій П. А., Дробенко Д. Ф. ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ	406
Політова А. С. СТАН КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕАГУВАННЯ НА КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНИМ НАСИЛЬСТВОМ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ (ВОЄННОГО СТАНУ)	408
Помаза-Пономаренко А. Л., Тарадуда Д. В. ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА ВІДНОВЛЕННЯ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ.....	412
Пономаренко Я. С., Шиліна А. А. ПРОБЛЕМАТИКА ВЕРБУВАННЯ ПІДЛІТКІВ ДО ДИВЕРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПОГЛЯД.....	415

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ПРОФЕСІЙНО-ЕКСТРЕМАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Сьогодні заклади вищої освіти із специфічними умовами навчання стикаються із низкою викликів, які стосуються забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців у сфері цивільного захисту. Умови війни створюють додатковий стресовий фактор, що вимагає адаптації традиційних освітніх підходів до реалій професійної діяльності психологів оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій, які відіграють важливу роль у психологічному захисті населення.

Основними завданнями психологічної служби Державної служби України з надзвичайних ситуацій є надання психологічної допомоги та підтримки особам рядового і начальницького складу, рятувальникам та працівникам, які перебували в екстремальних умовах та постраждали внаслідок дії стрес-факторів, а також екстреної психологічної допомоги постраждалим унаслідок надзвичайних ситуацій, зокрема унаслідок ракетних обстрілів [3]. Найважливішою метою екстреної психологічної допомоги є зберегти психічне здоров'я постраждалих унаслідок надзвичайних ситуацій, а також запобігти розвитку деструктивних і девіантних форм поведінки. При цьому здійснюється принцип активної позиції та допомоги, коли психологи самі виявляють тих, хто потребує невідкладної психологічної допомоги. Звідси, важливо, щоб майбутні екстремальні психологи були готові до виконання професійних завдань в особливих та екстремальних умовах, що власне забезпечує якісна професійно-екстремальна підготовка у процесі здобуття вищої освіти.

Проблематику особливостей професійно-екстремальної підготовки фахівців, які виконують свої завдання в особливих та екстремальних умовах досліджували М. Козяр, І. Коваль, М. Коваль, А. Литвин, Р. Сірко та інші.

Варто зазначити, що науковець М. Козяр розробив структуру професійної підготовки фахівців з надзвичайних ситуацій та виділив такі види екстремально-професійної підготовки, а саме: за цілями – базову, контекстно-екстремальну, постекстремальну; за завданнями – загально-професійну, спеціально-професійну, оперативно-екстремальну; за змістом – спеціальну екстремально-дійову, спеціальну морально-психологічну, спеціальну екстремально-психологічну, спеціальну технічно-рятувальну, спеціальну медичну, спеціальну фізичну; за видами надзвичайних ситуацій – підготовку, із забезпечення екстремально-індивідуальної та екстремально-групової безпеки. [2].

Ми підтримуємо концепцію М. Козяра, який трактує професійно-екстремальну підготовку як «організовано-цілеспрямований процес навчання, виховання, розвитку та формування фахівців з надзвичайних ситуацій, спрямований на оволодіння сукупністю загальних знань, навичок і вмінь, які необхідні для екстремальної діяльності у різних надзвичайних ситуаціях» [1]. Продовжуючи вже вивчення професійно-екстремальної підготовки майбутніх психологів оперативно-рятувальної служби, Р. Сірко розуміє її, як «організований процес професійного становлення фахівців з надзвичайних ситуацій, що спрямований як на оволодіння знаннями, вміннями та навичками професійно-екстремальної діяльності, такі і на розвиток професійно важливих якостей особистості, які визначають її придатність до діяльності в особливих та екстремальних умовах» [4].

Сьогодні психологи Державної служби України з надзвичайних ситуацій є тими, хто надає екстрену психологічну допомогу на місцях ракетних ударів. Варто зазначити, що тривалість перебування на місці цієї надзвичайної ситуації може бути доволі довгим, також присутнім є ризик повторних ракетних обстрілів, наявність великої кількості потерпілих і навіть загиблих. Звідси, вважаємо, що для здобувачів вищої освіти важливо розвивати уміння розв'язувати професійно-екстремальні завдання. Р. Сірко вважає, що вони пов'язані із діяльністю фахівця у особливих та екстремальних умовах та наданням екстреної психологічної допомоги постраждалому населенню [4].

Звідси, серед основних сучасних викликів професійно-екстремальної підготовки майбутніх психологів оперативно-рятувальної служби цивільного захисту в умовах війни доцільно виділити:

- високий рівень психологічного навантаження, пов'язаного із воєнним станом;
- впровадження сучасних методів кризової інтервенції в освітній процес;

- переважання практико-орієнтованого навчання за допомогою інноваційних методів навчання та стажування в особливих та екстремальних умовах;
- розвиток здатності майбутніх психологів ефективно функціонувати в умовах невизначеності;
- розвиток професійно-важливих якостей для майбутнього екстремального психолога;
- налагодження співпраці у сфері реабілітаційної психології тощо.

Якісна професійно-екстремальна підготовка майбутніх психологів оперативно-рятувальної служби цивільного захисту вимагає системного підходу, що враховує як практичні навички роботи в екстремальних умовах, так і особистісне зростання самих фахівців. Удосконалення освітніх програм та адаптація їх до сучасних викликів дозволять підготувати професійно-екстремальних компетентних спеціалістів, здатних ефективно виконувати свої професійні обов'язки в умовах війни.

1. Козяр М. М. Екстремально-професійна підготовка до діяльності у надзвичайних ситуаціях : монографія. Львів : СПОЛОМ, 2004. 376 с.

2. Козяр М. М., Коваль І. С. Психопедагогіка професійно-екстремальної підготовки: навчальний посібник. Львів: Вид-во ЛДУ БЖД, 2024. 504 с.

3. Про затвердження Порядку психологічного забезпечення в Державній службі України з надзвичайних ситуацій : Наказ МВС України від 31.08.2017 р. № 747. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-17#Text> (дата звернення: 07.02.2025).

4. Сірко Р.І. Теоретико-методологічні основи професійної підготовки майбутніх психологів оперативно-рятувальної служби: дис. ... д-ра психол. наук: 19.00.09. Хмельницький, 2019. 602 с.

ВІЙНА В УКРАЇНІ:
ЗРОБЛЕНІ ВИСНОВКИ ТА НЕЗАСВОЄНІ УРОКИ

Збірник тез
Міжнародної науково-практичної конференції

21 лютого 2025 року

Упорядник:
У. О. Цмоць

Формат 60x84/8.

Умовн. друк. арк. 68,12. Зам. № 11-25.

Львівський державний університет внутрішніх справ
Україна, 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2541 від 26 червня 2006 р.